

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklostil. Od 5. do 17. se-
ptembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Doberdob«
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija« pod Vojskim
pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

primorski

dnevnik

OSREDNJA KNJIZNICA
P. P. 132
66001 KOPER
8554 AA
60100200

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 700 lir - Leto XLIII. št. 120 (12.752)

Trst, petek, 22. maja 1985

Papež o vlogi katoličanov v politiki

VATIKAN — Prisotnost katoličanov v javnem življenju je »osnovni sestavni del kulturnega, družbenega in političnega sistema države«, ker pa je naloga kristjana, da vzpostavi družbeni red »na osnovi božjih namenov«, se nihče ne bo smel čuditi, če se bodo »katoličani, pri sprejemanju svojih odločitev, vedno navdihovali pri svojih globokih prepričanjih, pod vodstvom svojih pastirjev«. Gre za besede, ki jih je izrekel papež Janez Pavel II. na večerajšnjem zboru italijanskih škofov, ki so se zbrali na skupščini v Vatikanu. Papež torej ni izrecno govoril o enotnosti katoličanov in tudi ni pozval h glasovanju za KD, vendar pa je posredno to naredil, saj se je skliceval na »stare in pomembne tradicije družbene in politične zavzetosti italijanskih katoličanov«, ki so znali med in po drugi svetovni vojni »učinkovito pripomoči k vrnitvi svobode Italiji in k vzpostavitvi ustavne ureditve, osnovane na vrednotah demokracije in solidarnosti«.

Ta papežev poziv je povzročil seveda val nezadovoljstva med levičarskimi in laičnimi strankami. Komunistični senator Chiarante je tako dejal, da so bili italijanski katoličani politično vedno pluralisti, tajnik demoproletarske stranke Capanna pa je večerajšnji papežev govor ocenil kot pravi volilni poziv.

Kljub ponovnim pozivom demokristjanov Socialisti se ne izrečejo o povolilnih zavezništvi

RIM — Bolj kot se bliža 14. junij, to je dan volitev, bolj se zaostrujejo polemike in narašča napetost med političnimi silami. Gre za pravo bitko »vsi proti vsem«, kakršne zgodovina italijanske republike še ne pomni. Obtožbe in kritike, ki si jih med seboj nalagajo politiki, pa so vedno iste.

Tako je podtajnik PSI Martelli v intervjuju za neko zasebno televizijo dejal, da se je petstrankarska koalicija zrušila zaradi brutalnosti, s katero je poslanec De Mita zastavil vprašanje hegemonije krščanske demokracije in z namenom, da prepreči referendum. Če ta politika ne bo poražena, bo po Martellijevem mnenju težko obnoviti petstrankarsko koalicijo. Še ostrejši pa je bil strankin tajnik Craxi, ki je večeraj govoril v Bologni; bivši predsednik vlade je izključil možnost, da bi prišlo do predvolilnih sporazumov s KD. »Oni so hoteli volitve, posvetujejo naj se torej z volivci in na osnovi izidov bomo mi razmišljali,« je dejal Craxi.

Demokristjani pa vztrajajo pri svojih stališčih. Po njihovem mnenju bi se morale vse stranke sedaj izreči, za kateri program zahtevajo glasove volivcev in s kom nameravajo sestaviti novo vlado. Podtajnik KD Scotti je večeraj tako poudaril, da bi bil skrajni čas, da bi socialistična stranka, poleg načelnih predlogov o programih, tudi razložila ljudem, s katerimi zavezniki namerava te programe izvajati po volitvah ter bi s tem dokazala jasnost

svojih političnih stališč. To vabilo je namenjeno tudi drugim strankam bivše koalicije. Tako današnji Il popolo polemizira s tajnikom PRI Spadoliniem, ki po njegovem mnenju, v intervjuju, ki ga je večeraj objavil rimski dnevnik La Repubblica, ne navaja izbir v zvezi z zavezništvi po volitvah, ker pač dopušča vsa zavezništva. Prav to pa hoče KD preprečiti s svojim predlogom o volilni reformi, ki ima, po mnenju odgovornega urednika glasila KD Cabrasa, edini cilj, da pojasni volivcem, ki glasujejo za neko stranko, za katero koalicijo se odločajo.

Tudi Spadolini zavrača ta poziv in poudarja, da so bili republikanci od nekdaj »tretja sila«. Trditi, da ni mogoče biti istočasno alternativni krščanski demokraciji in komunistični partiji, pomeni pristajati na bipolarizem brez možnosti, da bi ga spremenili. De Mitovemu predlogu o reformi volilnega zakona odločno nasprotuje tudi tajnik KPI Natta. V dolgem razgovoru, ki ga danes objavlja La Repubblica, poudarja, da zakon, ki bi uvajal večinski volilni sistem, nikakor ne bi rešil problemov konfliktnosti znotraj koalicije, kajti problemi so politični. Natta je bil do Craxija sicer polemičen, vendar je dejal, da se čuti bliže socialistom kot demokristjanom ter je kategorično izključil možnost sestave vlade z demokristjani.

G. R.

Američani niso prepričani o iraški Incident v Z še vedno nejasnosti

WASHINGTON — Ameriški izvedenci, ki preiskujejo iraški napad na ameriško fregato Stark, so si večeraj zastavili vprašanje, ali je res bil napad iraških lovcev nenačrtovan. V podkrovju ladje so namreč dobili neeksplozivno konico rakete, iz česar sklepajo, da sta ladjo nedvomno napadli dve letali, saj lahko ima vsak mirage F-1 le po eno raketo. Preiskovalci se nadalje sprašujejo, kako je mogoče, da sta oba pilota zamenjala ameriško ladjo s tankerjem in sta nato sprožila raketi exocet. Irak je medtem večeraj predložil Reaganovi administraciji predlog, kako bi uredili s povračilom škode, podrobnosti o predlogu pa zaenkrat še niso znane. Reagan je večeraj tudi začasno ustavil prodajo 12 letal F-15 Saudski Arabiji. Posel je veljal približno pol milijarde dolarjev. Saudsko letalstvo ni baje prestreglo iraških letal, kot so to zahtevali Američani.

Na sliki (teletoto AP): ameriška fregata Stark v Bahreinu.

Ob 45-letnici smrti organizatorja partizanskega tiska

Med letošnjimi dobitniki Tomšičeve nagrade tudi časnikar Primorskega dnevnika Tence

Časnikar Sandor Tence prejema Tomšičevo nagrado

LJUBLJANA — V sejni dvorani republiške skupščine je bila večeraj dopoldne spominska slovesnost ob 45-letnici smrti narodnega heroja ter organizatorja partijskega in partizanskega tiska Toneta Tomšiča, ki jo je priredilo Društvo novinarjev Slovenije. Ob tej priložnosti je novinarsko društvo kot v tradiciji podelilo zlata odličja Toneta Tomšiča in druga priznanja zaslužnim slovenskim časnikarjem. Slavnost je vodil predsednik društva novinarjev Boris Bergant, slavnostni govornik pa je bil predsednik republiške konference SZDL Jože Smole. Program je popestril izvrstni nastop Slovenskega okteta.

Smole je v svojem govoru najprej prehodil življenjsko pot Toneta Tomšiča, veliko pozornost pa je v nadaljevanju posvetil vlogi novinarstva in sredstev javnega obveščanja v samoupravni družbeni stvarnosti. Zavzel se je za svobodno in kritično novinarstvo, ki pa mora biti pozorno in občutljivo tudi za svobodo drugih. Priznal je, da jugoslovanski tisk večkrat popačeno in enostransko poroča o dogajanjih v Sloveniji, tudi slovenski mediji

pa večkrat poročajo o drugih republikah in pokrajinah z določenimi predsodki ter ne dajejo objektivne podobe o tem, kar se dogaja v Jugoslaviji. Svoj poseg pa je Smole zaključil z ugotovitvijo, da slovenska javna občila posvečajo predvsem v zadnjem času premalo pozornosti zelo aktualni problematiki inflacije.

Med letošnjimi dobitniki Tomšičeve nagrade je tudi časnikar našega dnevnika Sandor Tence. V obsežni obrazložitvi je med drugim omenjeno njegovo pozorno in poglobljeno spremljanje volilnih bojev v Trstu in angažirano poročanje in komentiranje iz vidika interesov slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. V zadnjem času pa se je uveljavil kot dopisnik Primorskega dnevnika v Rimu, kjer se je poleg rednega spremljanja zapletenega italijanskega političnega življenja še zlasti angažiral za globalno zakonsko zaščito Slovencev v Italiji.

Naj omenimo še, da so za življenjsko delo dobili Tomšičevo nagrado Zoran Jerin (Delo), Franc Perdan (Gorenjski glas) in Marko Rožman (RTV Ljubljana).

V Franciji zaprli še enega Italijana

PARIZ — Francoska policija je večeraj aretirala še enega Italijana, ki naj bi pripadal prevratniški skupini »Nuclei di guerriglia per il comunismo«. Aretiranu je ime Guglielmo Mazzocchi.

31-letnega Mazzocchija so aretirali malo po deveti uri, ko je zapušal svoje stanovanje na Rue des Pyrenees, ki se nahaja v istem okraju, kjer je stanoval tudi v torek aretirani Vincenzo Olivieri. Za Mazzocchija je neapljsko sodišče izdalo mednarodni zaporni nalog, saj so ga 15. aprila letos v Italiji v odsotnosti obsodili na pet let zopora, v kolikor člana zgoraj omenjene prevratniške organizacije.

Francoska policija je Mazzocchija že enkrat ustavila in sicer 24. marca letos. Z njim so takrat pripravili še drugih šest Italijanov, ki naj bi bili po mnenju francoskih oblasti »nevarni za državo«.

Preiskava v Olivierijevem stanovanju je medtem omogočila najdbo profesionalne izkaznice sodnega kanclerja, s katero naj bi si Olivieri zagotovil prosto pot do sodišča, kjer bodo junija odprli proces proti trem domnevnim članom teroristične skupine Action directe.

Kolesarska dirka po Italiji Prolog je osvojil Italijan Visentini

Avtomobilska dirka EP Rally »Saturnus« jutri v Bernardinu

Turnir »Don Giacomo Sarti« Jadran v polfinalu proti Ljubljancanom

Obtoženci bodo ostali v zaporu Minister Rognoni obljubil odlok

RIM — Italijanski minister za pravosodje Rognoni je večeraj izjavil, da bo morda že danes, najkasneje pa v prihodnjem tednu, predstavil ministrskemu svetu odlok, ki bi moral vsaj začasno rešiti pereče vprašanje »ogroženih« procesov.

V Italiji je namreč trenutno kar 380 procesov v nevarnosti, da »zapade«. 2.800 obtožencev bi se lahko znašlo na svobodi samo zaradi tega, ker se je nekaj zataknilo pri sestavi sodnih svetov. Na spisku zapornikov, ki kljub Rognonijevim zagotovilom še upajo v predčasno osvoboditev, je tudi nekaj prvorazrednih kriminalcev. Med temi je Giovanni Senzani, zgodovinski vodja rdečih brigad, ki bi mu morali soditi na treh procesih.

Formalne napake v sestavi sodnih svetov ogrožajo tudi procese Moro-ter (med obtoženci so Curcio, Moretti in Balzeranijeva), prizivni proces 7. aprila,

neaplejski proces proti Raffaellu Cutolu, palermški maksiproces proti mafiji (s kar 475 obtoženci). Sicer pa bi se lahko znašli na svobodi tudi morilci dveh deklic v Ponticelliju in vodja milanskega organiziranega kriminala Epaminonda.

Italijanski sodniki pričakujejo zdaj čimprejšnji poseg ministra za pravosodje ter sprejetje in takojšnjo uvedbo masilnega odloka. Ministrski odlok pa pušča v svoji trenutni zasnovi odprto vprašanje, ali bo imel retroaktivno veljavo ali ne. Pravniki, ki se ukvarjajo s tem problemom, trdijo, da bi odlok lahko rešil le še veljavne procese, nekateri procesi so namreč uradno že zapadli. Minister Rognoni je vsekakor večeraj zagotovil, da bodo obtoženci ogroženih procesov ostali v zaporu, kar v drugih besedah pomeni, da minister pripravlja odlok, ki predvideva retroaktivno veljavo.

V Doberdolu oropali krajevno posojilnico

DOBERDOB — Dober teden po ropu v Banca del Friuli v Krminu so se roparji večeraj dopoldne spet oglasili. Okrog desete ure sta dva zakrinkana in oborožena moška stopila v posojilnico v Doberdolu ter si pod grožnjo orožja prilastila okrog 16 milijonov lir. V avtomobilu, ustavljenem nedaleč stran, je roparja čakal tretji pajdaš. Avtomobil ritmo so že kake pol ure kasneje našli pri Zagraju. Avto so neznanci ukradli v sredo ponoči nekemu trgovcu v Trzinu.

V Posojilnici v Doberdolu je večerajšnji rop že drugi v razdobju poldruega leta. 12. decembra 1985 so oboroženi roparji odnesli okrog 11 milijonov lir.

Volilna kampanja socialistov

RIM — Socialistična stranka je svojo volilno kampanjo na vsedravnih ravni osredotočila na Craxija ter na dosežke njegove vlade. Glavni nasprotnik PSI ostaja krščanska demokracija, posebno njen tajnik Ciriaco De Mita, ki ga socialisti obtožujejo, da je povzročil vladno krizo. Craxi znotraj stranke nima nasprotnikov, v zadnjem času pa si je velik ugled pridobil njegov nekdanji »delfin« Claudio Martelli, pobudnik sodelovanja z radikalcem in odprt na dialog z zelenimi.

NA DRUGI STRANI.

Včeraj v Trstu

Zamberletti in Biasutti podpisala konvencijo o novih cestah v F-JK

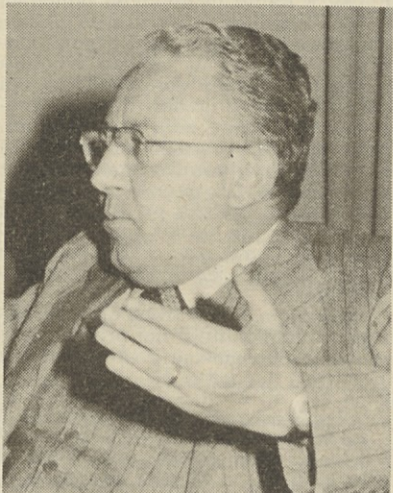
Naša dežela doslej posvetila veliko važnost prometnim povezavam in zabeležila vidne uspehe

TRST — Dežela Furlanija — Julijska krajina je pridobila velike izkušnje od potresa, ki je prizadel velik del Furlanije in od naslednje faze, ko so bila v teku obnovitvena dela prizadetih področij.

Eden od glavnih razlogov, da je bila obnova doslej učinkovito izpeljana je gotovo v tem, da je prišlo do konkretnega sodelovanja z državo in da je bilo krajevnim ustanovam poverjeno izvajanje del. In prav protisu izpred enajstih let je treba pripisati začetek nove faze razvoja naše dežele, ki je vložila veliko naporov za gradnjo prometnih povezav, da bi se prebila iz izolacije.

Prav ta »filozofija« je bila odločilnega pomena — kot je podčrtal predsednik dežele Adriano Biasutti —, ki je privedla do podpisa konvencije med deželno F-JK in družbo ANAS o glavnih prometnih smernicah v Furlaniji — Julijski krajini, ki sta jo včeraj podpisala predsednik Biasutti in minister za javna dela in civilno zaščito Giuseppe Zamberletti. Pri podpisu sta bila prisotna tudi deželni odbornik Giovanni Di Benedetto in Dario Rinaldi.

V tem sektorju je bilo sicer storjena že veliko — kot je dejal Biasutti — (avtocesta Alpe — Jadran, tabeljska železnica in nove avtocestne povezave do Veneta in Jugoslavije), ostalo pa je še odprto vprašanje posodobitve drugih cest, ki pa ga bo

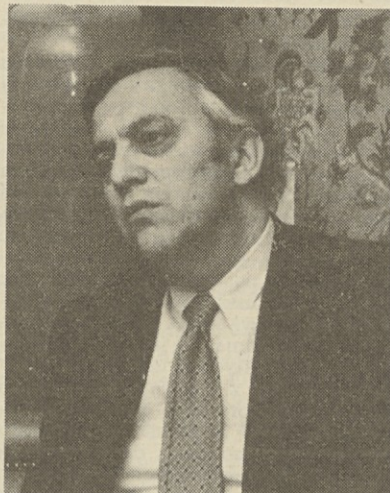

Giuseppe Zamberletti

sedaj mogoče rešiti prav na osnovi te konvencije.

Minister Zamberletti se je ob tej priložnosti z ganjenostjo spomnil obdobja, ko je skrbel za obnovo v naši deželi; spomnil se je prizadevanja furlanskega prebivalstva in tudi dodal, da so prav popotresne izkušnje iz F-JK narekovale ustanovitve službe civilne zaščite. Vsekakor se je Zamberletti zelo pohvalno izrekel o velikih upravnih tradicijah v naši deželi in da ta konvencija predstavlja absolutno novost na vsedržavni ravni. Prvič se je namreč zgodilo, da je neka deželna neposredno vključena v reševanje problemov državnih cest, tako s finančne kot izvršilne plati.

Podpisana konvencija predvideva, da bo družba ANAS v prihodnjem triletnem prenovila državne ceste št. 13 Orcenico — Sacile, št. 56 od Vidma do Krmina in št. 351 od Vileš do Červinjana in zgradila varianta pri kraju San Vito al Tagliamento na državni cesti št. 463.

Adriano Biasutti

Vprašanje Claudia Tonela (KPI) o izpolnjevanju obrazcev na meji

TRST — Deželni svetovalec KPI Claudio Tonel (ki je tudi podpredsednik skupščine F-JK) je na predsednika deželne vlade Adriana Biasuttija naslovil vprašanje v zvezi s problemom posebnih obrazcev, ki bi jih morali izpolniti tuji državljani ob vstopu v Italijo.

Gre za ukrep, s katerim bi želeli preprečiti razpečevanje mamil in se boriti proti terorizmu — pravi Tonel v vprašanju — ki pa bi, kot je sicer zastavljen, dokončno zaustavil tranzit na meji z Jugoslavijo, ker bodo državljani te države primorani izpolnjevati omenjene obrazce. Kaže, da sta Anglija in ZRN uvedli mnogo bolj preproste metode.

Te obveznosti se ne tičejo državljanov Evropske gospodarske skupnosti — dodaja še Tonel — zaradi česar bodo jugoslovanski državljani primorani izpolnjevati te dokaj zapletene obrazce tako ob vhodu, kot ob izhodu iz države. Jasno je zato, da je treba preprečiti, da bi najbolj odprta meja v Evropi s 26 milijoni letnih prehodov postala nenadoma nepremostljiv zid.

Zaradi teh razlogov je deželni svetovalec KPI Tonel zaprosil predsednika deželne vlade, naj ponovno odločno nastopi, da bi se taka povsem nesprejemljiva situacija ne uresničila.

Silvano Tarondo novi načelnik svetovalecev KPI na Deželi

TRST — Silvano Tarondo je novi načelnik svetovalske skupine KPI v deželni svetovi Furlanije-Julijske krajine. Prezvel bo mesto Renza Pascolata, ki je kot kandidat za poslansko zbornico moral izstopiti iz deželne sveta.

Na to mesto so Silvana Tarondo soglasno izvolili komunistični deželni svetovaleci, ki so se v sredo ob prisotnosti deželnega tajnika Roberta Vierzija sestali pod predsedstvom podpredsednika deželnih svetovalecev Enza Scampola.

Na sestanku je seveda tekla beseda tudi o sedanjem političnem položaju na državni in deželni ravni in o nalogah, ki čakajo komunistično stranko v tej zadnji fazi deželne mandatne dobe.

Silvano Tarondo se je rodil pred 55 leti v Tavagnacu, kjer tudi stanuje. Bil je že pokrajinski tajnik stranke v videmski pokrajini, namestnik deželne tajnika v obdobju 1976-1980, devet let videmski občinski svetovalec in župan v Tavagnacu od leta 1975 do leta 1983.

Barka ni več zapuščena

BARKA — Sredi lepo urejenega trga v Barki bodo 14. junija ob pomoči občinskega odbora ZZB NOV Sežana odkrili spomenik padlim Barčanom. Slovesnosti se bodo udeležili tudi nekdanji aktivisti Bazovice in Brkinov, preživeli borci istrskega odreda in drugi. Ob tej priložnosti bodo podelili spominske značke nekdanjim aktivistom Osvobodilne fronte iz tega predela, v kulturnem programu pa bo poleg godbenikov in divaških šolarjev sodeloval tudi Partizanski pevski zbor iz Trsta.

V središču Barke pri Divači te dni ropotajo gradbeni stroji. Cestarji namreč asfaltirajo vaški trg in poti, za katere je vaško gospodinjstvo poleg veliko delovnih ur prispevalo tudi približno 100 tisoč dinarjev. Urejanje kraja bodo slovesno končali 14. junija, ko bodo sredi vasi odkrili spomenik 23 padlim Barčanom.

Asfaltiranje vaških poti je samo eden od delovnih uspehov te prizadevanja, danes samo 140-članske brkinske krajevne skupnosti. Kraj je bil pred vojno precej številnejši, saj se je po osvoboditvi iz njega iz ekonomskih razlogov več kot polovico prebivalcev, za skoraj polovico pa se je zmanjšalo tudi število gospodinjstev. Tako kot

druge brkinske vasi je bila tudi Barka prometno odrezana od sveta, pa tudi elektriko so prebivalci teh krajev dobili šele leta 1951. Zaradi odseljevanja, se je zmanjšalo tudi število otrok, se spominja upokojena učiteljica in tajnica KS Majda Prelec, tako da so že pred 25 leti ukinili šolo. Danes šolarje vozijo v Misleče in v Divačo.

Začetek preporoda Brkinov in Barke pa po besedah predsednika sveta KS Barka Jožeta Trebca sega dvajset let nazaj. Takrat so začeli graditi brkinsko cesto, spremenil pa se je tudi odnos do teh nerazvitih predelov. Takrat se je začelo v Brkine vračati življenje, saj so mladi ostajali doma. Barčani so si takrat sami zgradili 1700 metrov asfaltiranega priključka na brkinsko cesto, uredili pokopališče in pot do njega. Pred osmimi leti je te kraje opustošil žled, zaradi česar so morali kasneje bolj odpreti gozdove. Gozdarji so jim ob tem pred petimi leti pomagali obnoviti nekdanjo šolo, ob kateri so kraji ob pomoči trgovcev uredili tudi trgovino. Pri obnovi kraja je pomagala tudi občina, Tok, nekatere delovne organizacije, Sisi in drugi.

Leta 1985 so začeli graditi lokalni vodovod Vareja-Barka, v katerega so vložili 70 milijonov dinarjev. Kljub občutni pomoči Kraškega vodovoda je moralo zanj vsako gospodinjstvo po-

leg dela prispevati po 100 tisoč dinarjev. Voda je v Barko pritekla lani.

Delovna vna Barčanov ni zapustila tudi po tem uspehu. Niso še zasuli vseh jarkov za vodovod, ko so začeli v kraju urejati kanalizacijo in se pripravljati na asfaltiranje vaških poti. S to akcijo bodo v kraju odpravljene največji komunalni problemi, tako jim bo po besedah člana sveta KD Darja Polha ostajal več časa za organiziranje kulturnega in družabnega življenja, ki so ga v teh odmaknjenih krajih še kako željni. Kaj jim pomeni slovenska beseda, so med drugim dokazali tudi med dvajsetletno fašistično vladavino, ko so med ljudmi kljub strahovanju krožile slovenske knjige, Barčani pa so svojo samozavest ohranjali s številnimi kulturnimi prireditvami.

JANEZ ODAR

**doma
in v svetu
dobro poznan**

IZTOK UMER

57.

FULVIO TOMIZZA
Prevod: Majda Capuder

Mladoporočnica iz Ulice Rossetti

COPYRIGHT ZTT

Tragedija
neke
manjšine

V enem tednu se je torej moralo zgoditi nekaj, zaradi česar je Dani smatrala, da bi bilo nedopustno, če bi se odzvala soprogovemu objemu. Ali pa se je morda prav ta Dani — če naj v njej v resnici vidimo prototip Mije iz romana, katere razmerje je gladko teklo že od jeseni — znala še kako brez sramu pretvarjati v tednih pred Božičem, ko je Stanku naslavljala pisma z »ljubljeni moj« in mu izjavljala, da ga ima rada, da ga zmeraj pričakuje in mu pošilja nove fotografije s posvetilom »samo zate, samo s teboj«? O njenih takratnih čustvih nam je dostopno mnenje osebe, katere se ni dalo zlahka prevarati in ki Dani kljub svoji velikodušnosti ne bi bila pripravljena braniti: to je bilo mnenje tašče, ki je še zmeraj občudovala svojo snaho.

Protagonist romana ne daje ravno videza odločnega človeka, v tem kar zadeva ljubezen in njegova zadrega je toliko večja, ker mu ni vseeno, ko objema ženo sonarodnjaka, ki se je prisiljen zadovoljiti z izlivi po pismih. Tu je vskočila Mija in sama prevzela iniciativo. Nekega dne je v

moževi študijski sobi razgrnila preprogo, toda njen prijatelj se je zadovoljil s tem, da jo je poljubljal in božal, zleknen poleg nje (bil bi višek, ko bi se ta prizor res odvijal 26. oktobra, ko je imel fossanski jetnik nekam čudaške sanje: Dani v novem stanovanju brez oken in pohištva, prekriva tla s temnimi krzni in počepne na enega, oblečena v poročno obleko). Nekega dne se je pustila Mija presenetiti gola v zakonski postelji: poklicala je k sebi ljubimca, »ki je prestopil prag, kot bi stopil v tempelj.« Prvi uspehi objem, do katerega je prišlo prav v oktobru, je odprl dolgo serijo vedno pogostejših in raznolikih srečanj; nekoč je bila ona, medtem ko je zasedla pisalno mizo odsotnega, kot »svečenica, ki na lesenem žrtveniku posvečuje daritev ljubezni«.

Razmerje, ki se je učvrstilo s spolno zadostitvijo in se hranilo iz obojestranskih čustev in spoštovanja, se je kmalu začelo medsebojno podžigati, pri čemer je z dušo in telesom prednjačila ona. In ni uplahnelo tudi takrat, ko je prišla ponj »bela garda« in ga odpeljala v Coroneo. Mija iz romana niti ni poskušala pomiriti slabe vesti napram možu, saj je stari ljubezni lahko stavila za protiutež mamljivo moč svojega novega čustva in pri tem šla tako daleč, da je začela skrbeti za novega jetnika, mu menjavala spodnje perilo, s pomočjo katerega sta si zaljubljenca pošiljala žgečkljiva sporočila. Nekega dne mu je razodela, da bodo moža po vsej verjetnosti izpustili in dodala, da mu to svoboda iz vsega srca privošči. Toda ona, žal, pripada zdaj nekomu drugemu: moškemu, ki jo je sprejel z zaupanjem in vzel tako kot je, ne da bi se ji vsiljeval kot učitelj, ki nosi

»pod roko torbo z dokumentiranimi resnicami«. Ta mož, ki ga je tako težko pričakovala in je končno le vstopil v njeno življenje, ji je omogočil pravcato novo rojstvo tako »kot poleti metulj, izvaljen iz gosence«. In ob njem si je bolj kot kdajkoli poprej zaježala, da bi imela otroka.

Tu se zdi, da je vstopila v ospredje podoba ženske, ki nam je že znana in se nam prikaže kot zmagovalka v dolgotrajnem spopadu z možem, čeprav se še vedno popolnoma ne utelesi, temveč preide zgolj iz enega literarnega tipa v drugega. Denimo, da romanopisec res ni poznal nam poznanih pisem, ali pa bi kljub temu lahko šel tako gladko preko zveze, ki se je pletla med Dani in Stankom z vsemi pretiravanji in neuravnovešenostmi, ki so iz tega izhajale? In če je tu kljub temu zasluhljivi protidur žene, ki se je čutila nepotešeno v svojem naravnem hotenju in temu dodal še upor proti kakršnikoli umski prisili, se je za to verjetno odločil iz čiste intuicije. Bolj kot za protidur je šlo tu za odpad, skorajda za pravcati fizični in moralni šah-mat iz maščevanja, ki ga ne bi zaslužil še tako povprečni mož, leta in leta ločen od sveta, kaj šele tenkočutni Stanko Vuk. Vse to nam seveda še dodatno otežkoča položaj nepredvidljive Tomazičeve hčere in nam jo prikazuje v precej bolj zagonetni luči kot je junakinja v romanu, ki svojem možu, kot kaže, ni pisala, da ga ljubi in pričakuje enako »kot doslej«.

Knjigo prodajata Tržaška knjigarna
in knjigarna Terčon v Nabrežini

Naročnina: mesečna 13.000 lir - celoletna 156.000 lir, v SFRJ številka 150 - din, naročnina za zasebne mesečno 2.000 - din, trimesečno 5.000 - din, letno 20.000 - din, upokojenci mesečno 1.500 - din, trimesečno 3.750 - din, letno 15.000 - din. Za organizacije in podjetja mesečno 3.000 - din, letno 30.000 - din, nedeljski letno 4.000 - din.

Poštni tekoči račun za Italijo

Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ - žiro račun 51420-603-31593

ADIT 61000 Ljubljana

Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglaš - Ob delavskih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 50.000 lir. Finančni in legalni oglaš 3.350 lir za mm višine v širini enega stolpca. Mali oglaš 650 lir beseda. Ob praznikih povisek 20%. IVA 18%. Osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. Oglaš iz dežele Furlanije-Julijske krajine se naročajo pri oglašnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 775275, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 764832 (4 linije) - Tix 460270
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
ČEDAD - Stretta De Rubels 20
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik **Bogumil Samsa**

Izdaja in tiska

ZTT
Trst

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Ob neuspehu koransko-socialističnega modela Gadafi ponovno obnavlja zasebno trgovsko pobudo

TRIPOLIS. — Vodja libijske džamahirije Gadafi se je po vsem sodeč iznevelil svoji »zeleni knjigi«, saj je sklenil ponovno uvesti zasebno pobudo v trgovinski distribuciji, ki jo je pred leti likvidiral kot »kapitalistično eksploatacijo«. To pa ni rezultat politične evolucije Gadafijevih koransko-socialističnih teorij, temveč nujna, ker se je država znašla v težkem položaju. V državnih trgovinah so namreč pulti in police prazni, blago široke potrošnje in najnujnejše življenjske dobrine dobesedno »hlapijo« na dolgi poti do potrošnika. Že res, da je v Libiji preklemsko vroče, da pa »izhlapi« vsebina v tujini kupljenih kontejnerjev, je vseeno prehudo. Uvoženo blago po skritih kanalih izgine v zasebne kleti, v skladišča »revolucionarne elite«. Povsem razumljivo so to plodna tla za korupcijo, podkupovanja, krajo in prekomerne obogatitve.

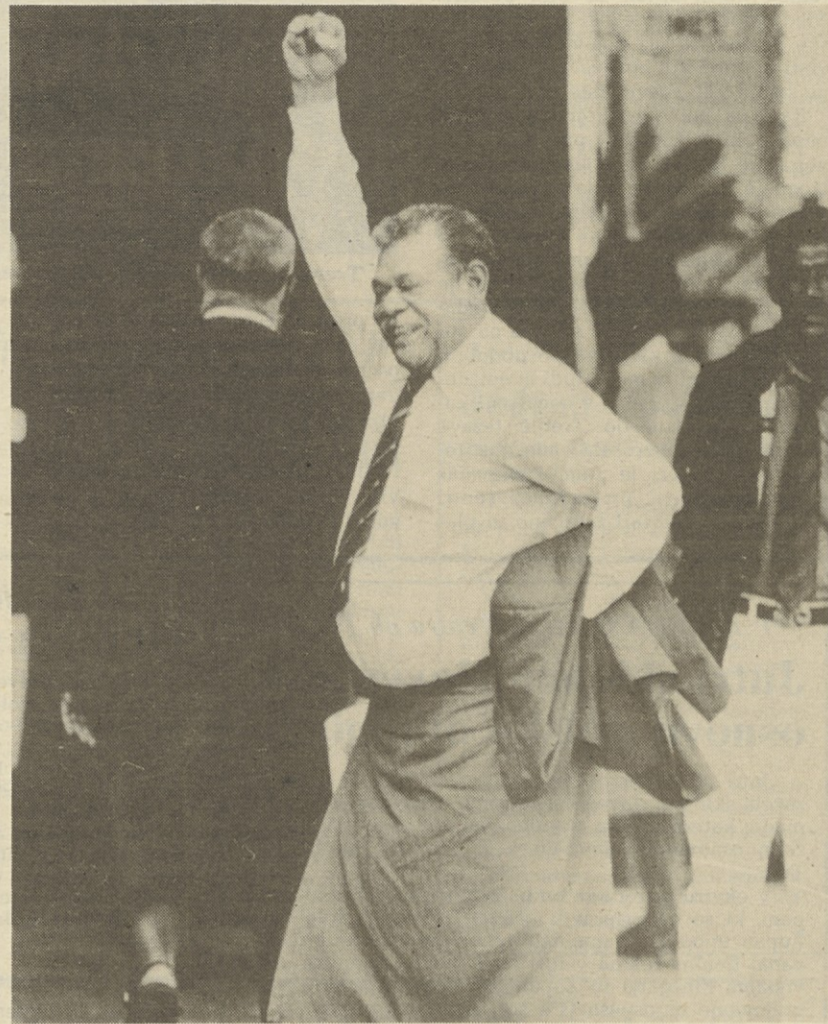
Gadafijev model koranske poti v socializem je torej naletel na resne ovire. Polkovnik se je torej odločil za prastaro zdravilo, ki se je v zadnjih letih že obneslo, ko so kmetom dovolili prodajo domačega pridelka.

Gadafi pa ne bi bil Gadafi, če ne bi tudi tej zasebni trgovski pobudi dodal kaj svojega. Kot prvo je določil, da se ne smejo z zasebno trgovino pečati ljudje, ki so bili trgovci že za časa kraljevine. Po predpisih tripoliške občine, ki se je prva odločila za zasebno pobudo, bodo trgovci postali predvsem invalidi in upokojenci. Kako se bo to obneslo, ni še povsem jasno. Nedvomno pa se je Gadafi odločil za to potezo, ker se stopnjuje nezadovoljstvo prebivalstva.

V teh dneh postnega meseca ramadana je namreč oskrbovanje z živili in drugim blagom v vseh muslimanskih državah na višku, ker so ljudje v postu zelo občutljivi. Tudi Libija ni izjema. Samo Tripolis je za ta mesec uvozil 20 tisoč zabojev in 10 tisoč kontejnerjev najrazličnejšega blaga, ki je na poti z operativnih obal do trgovinskih polic v dobri meri izginilo.

Sam Gadafi je moral torej priznati, da je zasebna pobuda »že res eksploatacija«, a v splošno blaginjo in korist »nekaj eksploatacije ne more škoditi«.

Generalni guverner Fidžija podprl upornega polkovnika

SUVA — Uporni polkovnik Sitiveni Rabuka je dosegel svoj prvi cilj, generalni guverner otoka Penaiia Ganilau ga je namreč včeraj imenoval za ministrskega predsednika začasne vlade. Kot znano, se je generalni guverner, najvišja politična funkcija na arhipelagu, uprl vodji državnega udara in mu ni želel poveriti mandata za sestavo vlade. Vojaškemu državnemu udaru so se uprle tudi države tega območja, saj je bil to prvi poskus državnega udara v tej regiji in bi uspeh te »pobude« lahko predstavljal spodbudo tudi za druge poskuse.

Včeraj pa je le prišlo do preobrata v guvernerjevem obnašanju do upornikov. K temu ga je prisilil vrhovni svet poglavarjev (ta nima sicer nobene politične oblasti), ki je izrazil željo, da bi otočje Fidži proglasilo za samostojno republiko. V tem primeru Fidži ne bi več bil član Commonwealtha in bi torej generalni guverner izgubil vsako politično vlogo. Zato se je Penaiia Ganilau le premislil in je imenoval upornega polkovnika za ministrskega predsednika in obenem tudi načelnika posebne komisije za izdelavo potrebnih ustavnih popravkov, ki bodo omogočili domorodcem politično kontrolo nad otokom kljub temu, da jih je številčno manj od prebivalcev indijskega porekla.

Na sliki (telefoto AP): eden izmed vodij upornikov se v tradicionalnem oblačilu veseli nad imenovanjem novega ministrskega predsednika.

De Esquivelov poziv za Paulo Cooper

RIM — Nobelov nagrajenec za mir v letu 1980, Argentinec Adolfo Perez de Esquivel je na obisku v Italiji. Svoj obisk pa je izkoristil tudi za to, da bi skušal rešiti življenje temnopolte Američanke Paule Cooper, ki so jo v ZDA obsodili na smrt, ker je ubila priletno učiteljico verouka.

Agencija Notizie radicali je objavila tekst de Esquivelovega pisma guvernerju Indiane Robertu Orru, v katerem med drugim piše, da ni mogoče kaznovati zločina z zločinom.

Šiitska duhovščina stopnjuje diskriminacijo med spoloma

TEHERAN — Razlaga verskih resnic je vedno skrajno zapletena zadeva, da so razhajanja na dnevnem redu. Kjer pa verske resnice pogojujejo življenje so razlike še večje. Nič čudnega torej, da iranska šiitska duhovščina misli na različnih valovnih dolžinah. Temu smo bili priča v vseh teh temačnih osmih letih šiitske teokracije, ko so si bili ajatulahi, hodžatoleslami in mulahi skoraj vedno v laseh, kratki konec pa je vedno povleklo ljudstvo.

Tokrat se brusijo kopja, ali je »moralno opravičljivo«, da ženska iranska streljaška ekipa sodeluje na azijskih športnih igrah v Pekingju. Iranski olimpijski odbor se je namreč odločil, da bo dekleta posljal v Peking. Če bi vedel, v kakšne težave se bo spravil, se bi bržkone odpovedal temu sodelovanju. Na glasilo vladajoče islamske stranke Džumhuri islami so se pojavili ogorčeni članki najreakcionarnejših prvakov šiitskega klera, ki hočejo žensko prikleniti k postelji in štedilniku. Odhod deklet v svet »žali njihovo dostojanstvo«, iz Pekinga bi se lahko vrnilo »okužene z neislamsko kulturo«, ženska naj v moževi hiši »pokaže svoje atletske sposobnosti«, so s časopisnih stolpcev rohneli integralisti, ki se jim je postavil po robu le hodžatoleslam Sajed Hamid Rouhani.

Sir Olivier osemdesetletnik

Slavni britanski igralec sir Lawrence Olivier praznuje danes svoj 80. rojstni dan. Na sliki z ženo Joan Plowright (Telefoto AP)

Nova gospodarska dejavnost na Japonskem

»Plačaj danes svoj jutrišnji pogreb«

TOKIO — Japonska pogrebna industrija doživlja pravi gospodarski »boom«. Na osnovi statističnih podatkov, ki napovedujejo, da se bo v prihodnjih tridesetih letih smrtnost na Japonskem podvojila, se namreč na stotine zasebnikov organizira v ne-kakšne »vzajemne družbe«, ki nudijo Japoncem na obroke bolj ali manj luksuzne pogrebne storitve. Geslo, ki so ga ti podjetniki skovali, je zelo učinkovito: »Plačaj danes svoj jutrišnji pogreb«. Najnižji obrok za dostojen pogreb je 1.500 jenov (12 tisoč lir) mesečno.

Tehnika, ki se je poslužuje Taizo Sato, eden najuspešnejših podjetnikov te stroke, je zelo enostavna: vstopi v hišo potencialnega zavarovanca, prepriča se, da so starejši člani družine v višjem nadstropju ali v sobi, kjer ne morejo slišati, kaj govori, in prišepne gospodarju: »Če bi umrli v bolnišnici, bi mi prepeljali njihovo truplo domov, prijaviteli bi smrt in pomagali bi vam rešiti vse druge probleme. Vse to seveda brez dodatnih stroškov.« Če pa potencialni zavarovanec omahuje,

ima Sato dodatni recept: iz torbice potegne turistične prospekte nekaterih znanih letovišč in podari nekaj bonov za popust pri letovanju v teh krajih — boni so seveda namenjeni žalujočim.

Najboljši odjemalci, pravi Sato, so ženske srednjih let, ki sicer zase še niso v skrbeh, vendar že mislijo na možnost, da bi umrl mož ali kateri drug starejši sorodnik. Ob teh mislih jih skrbijo finančne težave, ki bi jih imele s pogrebom. Ženske — pravijo izvedenci v teh »pogrebniških« zavarovanjih — so namreč prepričane, da bodo slej ko prej odvozele in želijo biti na to pripravljene. Nekateri podpišejo pogodbo skrivaj in nočejo, da bi mož za to izvedel. »Na nas gledajo kot na zavarovalne agente proti neznanemu,« je dejal Kazuo Oishi, drugi zavarovalni agent, človek, ki je skoval geslo: »Kaj bi naredili v primeru nenadne smrti v vaši družini?« To geslo je bilo zelo uspešno, daj postavljala resno vprašanje in spodbujala Japonce, za katere je bila smrt do pred kratkim pravi tabu, da resno razmišljajo tudi o tem.

Izginuli tehnik ni mrtev V Parizu prodaja bombone

LONDON — Od skupinice znanstvenikov, ki so si služili kruh s tajnimi eksperimenti za britansko podjetje Marconi, je nekdo »padel« z mosta v Bristolu, nekdo se je iznajdljivo obesil, enega pa so brezplodno iskali na dnu umetnega jezera pri Burtonu Upon Trentu (Derbyshire).

V tem jezeru naj bi 8. januarja letos prostovoljno skočil v smrt znanstvenik pakistanskega porekla Avtar Singh Gida. Preiskovalci so sicer trdili, da je najbrž šlo za simulacijo samomora, t. j. za namerni umor, trupla pa niso našli.

Sicer pa bi ga res težko našli, saj je Singh Gida čil in zdrav. Staknili so ga v Parizu, kjer se, kljub svoji strokovni pripravi, preživlja kot prodajalec v trgovnici sladkarij v mestni četrti »pornografije«, ki se nahaja med Montmartrom in Pigallom. Vse hipoteze vojaškega vohunstva so propadle, ko je Singh Gida priznal, da je pač doživel hujsko osebnostno in versko krizo in je zato pustil za sabo bogato študijsko štipendijo, službo raziskovalca pri podjetju Marconi, ter 25-letno ženo Vali.

Resnici na ljubo je Avtar Singh Gida, strokovnjak za računalniške simulacije gradnje protipodmorniških raket, vse prej kot originalen tip, saj se je za svoj »tajni« beg poslužil že izrabljene tehnike moza, ki gre po cigarete, pa ga deset let ni nazaj. Singh Gida je 8. januarja šel na kosilo in od tistega dne so njegovo ime dodali spisku skrivnostnih mrtvecev raziskovalnih uradov družbe Marconi. Preiskovalci so ga zasledili po naključju, ker je prosil, naj mu nekatere dokumente pošljejo na pariški naslov.

Opica z dolgim nosom

V ZRN so zabeležili rojstvo redke opice pasme nasalis larvatus. Ime ji je Baby Blue. (Telefoto AP)

Bičanje za kenijske nedisciplinirane voznike

NAIROBI — Takojšnja aretacija in bičanje za vsakogar, ki krši cestni pravilnik. To je bistvo predloga kenijskega ministra za prevoze Arthura Maguguja na začetku tedna za varnost na cestah, z aretacijo in bičanjem se namreč minister Magugu namerava zoperstaviti izredno visokemu številu prometnih nesreč na kenijskih cestah.

Vsak dan umre v prometnih nesrečah v Keniji pet ljudi, samo v letu 1985 pa je umrlo kar 1832 avtomobilistov in pešcev. Odkar je država postala samostojna (leta 1963), se je število prometnih nesreč za trikrat zvečalo, v zadnjih šestih letih pa je v 7218 prometnih nesrečah izgubilo življenje 11.232 ljudi. Že ti podatki nam jasno pokažejo sliko popolnega kaosa, ki vlada v kenijskem prometu, posebno pa še, če upoštevamo dejstvo, da v državi kroži le 300 tisoč vozil na ozemlju, ki je dvakrat večje od italijanskega.

Največji obtoženci so v Keniji vozniki javnih prevoznih sredstev, ki so globoko prepričani, da imajo pravico do prednosti pred drugimi vozili. Nedvomno k tako visokemu številu prometnih nesreč veliko prispeva tudi dejstvo, da je vsak tretji voznik brez vozniškega dovoljenja. Ob tem je treba tudi upoštevati, da so kenijska prevozna sredstva v glavnem zastarela in nimajo obveznega tehničnega pregleda niti enkrat v »življenju«.

Neupoštevanju in večkrat tudi nepoznavanju cestnega pravilnika in tehnično pomanjkljivim prevoznim sredstvom gre pripisati še izredno slabo stanje 60 tisoč kilometrov kenijskih cest.